

## Voortgang programma Duurzaamheid juni 2020

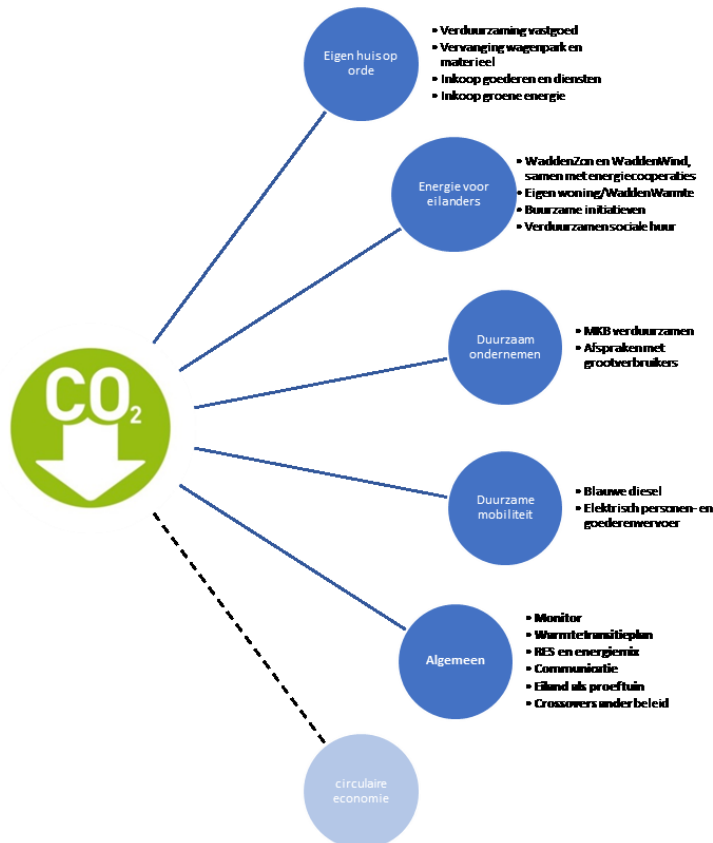
Eind 2018 heeft het college het uitvoeringsprogramma ‘Terschelling Samen Duurzaam’ aangenomen. Het doel van het programma is om in deze coalitieperiode als eiland tussen de 15 en 47% minder CO<sub>2</sub> uit te stoten, ten opzichte van 2016. De gemeente faciliteert en stimuleert, en onderneemt samen met bewoners en bedrijven acties om energie te besparen en duurzaam op te wekken.

In het programma zitten vijf programmaliijnen:

- Eigen huis op orde
- Energie bij eilanders
- Duurzame ondernemers
- Duurzame mobiliteit
- Programmabrede zaken

We verkennen of het nodig is om een programmaliijn ‘Circulaire economie’ te ontwikkelen.

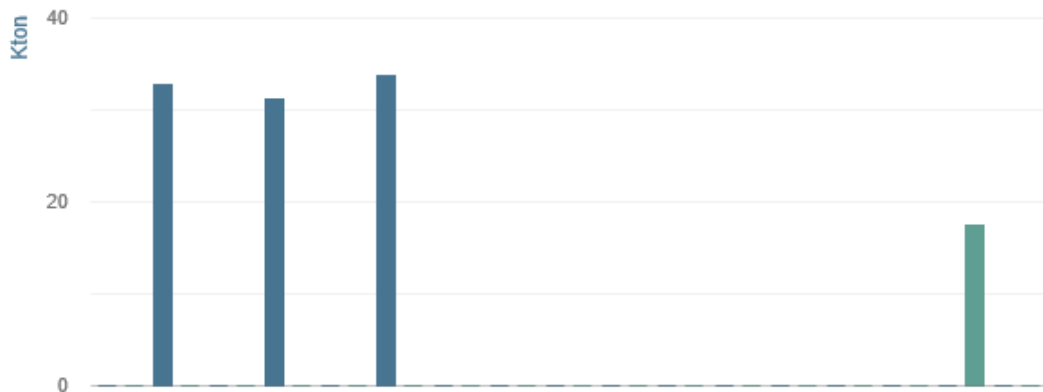
Binnen iedere programmaliijn zitten projecten, stimuleringsmaatregelen en andere acties.



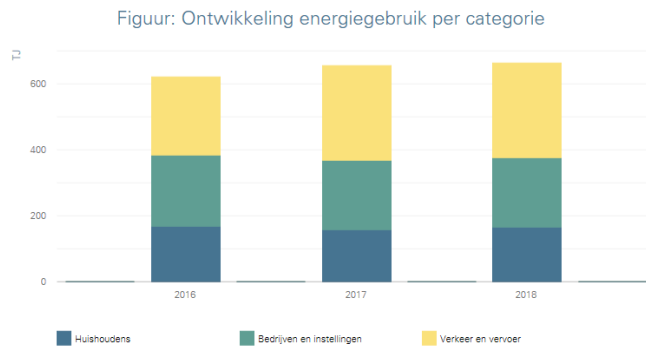
## Voortgang

### Ontwikkeling CO<sub>2</sub>-uitstoot en energiegebruik.

In de CO<sub>2</sub>-monitor voor Terschelling ([co2monitor.terschelling.nl](http://co2monitor.terschelling.nl)) is onder andere te zien hoe de CO<sub>2</sub>-uitstoot en het energiegebruik op het eiland zich ontwikkelen. Er is nog geen structurele afname van de CO<sub>2</sub>-uitstoot.



Het energieverbruik van huishoudens en bedrijven is sinds 2016 min of meer stabiel gebleven. Het energieverbruik van verkeer en vervoer is toegenomen, vooral van de scheepvaart. Dit komt het CBS meer scheepsbewegingen langs de kust toerekent aan de Waddengemeenten.



### Voortgang projecten binnen het programma

In 2020 ligt het accent bij de programmalijn 'Energie bij Eilanders'. Dankzij een Rijksuitkering in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) kunnen alle eigenaar-bewoners een voucher krijgen voor het nemen van kleine energiebesparingsmaatregelen. Beleidsmatig is zijn de RES en de warmtetransitievisie belangrijke aandachtspunten.

## Corona

Door de beperkingen t.a.v. het houden van bijeenkomsten en andere activiteiten waarbij mensen met elkaar in contact komen, lopen een aantal acties vertraging op. We beginnen later met de RRE-actie, het rijk heeft ook uitstel verleend. Ook de consultatie van eilanders over de ambities voor de opwek van duurzame energie is verschoven naar het najaar.

## Eigen huis op orde

- Alle panden die langdurig bij de gemeente in eigendom blijven, zijn doorgelicht op maatregelen voor verduurzaming. Hieruit volgt in de loop van 2020 een advies voor een meerjaren investeringsprogramma.
- We verkennen de mogelijkheden om samen met Staatsbosbeheer en andere overheden over te schakelen van gewone diesel op 'blauwe diesel'.
- Enkele dienstauto's zijn vervangen door elektrische auto's
- Exploitant Optisport in 2020 gaat het zwembad de Dôbe verduurzamen. Hiervoor is een bedrag van € 300.000 reeds beschikbaar gesteld.

## Energie bij eilanders

- We hebben een verkenning gedaan naar de mogelijkheden om energie te winnen uit zeewater, en dat in een warmtenet te verspreiden naar bedrijven en woningen in West-Terschelling. Hieruit blijkt dat het aansluiten van grootverbruikers zeer kansrijk is, voor woningen is het met name financieel lastiger. We verkennen de business case verder en streven naar een concreet project om voor grootverbruikers een alternatief voor aardgas te ontwikkelen. Indien levensvatbaar wordt dit project de komende jaren verder ontwikkeld.
- De stichting Duurzame Buurtschappen biedt alle eilanders een energie-advies op maat aan met korting. De gemeente subsidieert deels dit initiatief.
- De gemeente heeft een energie-coach aangesteld die bewoners ondersteunt bij het maken van keuzes en het vinden van een passende financiering bij het verduurzamen van hun woning.
- Samen met Terschelling Energie en andere initiatiefnemers werken we aan meer duurzame opwek van elektriciteit op een wijze die past bij het eiland.
- De gemeente neemt deel aan de Regeling Reductie Energieverbruik van het rijk. Daarmee kunnen gemeenten vouchers aan eigenaar-bewoners ter beschikking stellen voor kleine besparingsmaatregelen als tochtstrips, vervangen van lampen door LED of het aanpassen van de CV-installatie. De gemeente heeft voor 2020 een bedrag van € 109 duizend uitgekeerd gekregen. De actie gaat direct na de zomer van start en loopt tot en met maart 2021. De vouchers worden op adres toegestuurd aan de eigenaar-bewoners, en kunnen besteed worden bij eilander ondernemers. Op die manier willen we ook de eilander bedrijven steunen.

- We ontwikkelen een subsidieregeling om bewoners te stimuleren om samen woningen te verduurzamen.
- De nota voor de opwek van zonne-energie is enkele jaren oud. In het kader van de RES en in dialoog met eilanders bezien we dit najaar of de beleidskaders nog voldoen. De uitkomsten worden begin 2021 aan de raad voorgelegd.

## Duurzame ondernemers

- Voor eilander ondernemers is een energiescan beschikbaar met een korting vanuit de gemeente. In overleg met de TOV brengen we de mogelijkheden voor verduurzaming onder de aandacht en nemen we actief contact op met ondernemers die een energiescan hebben gedaan.

## Duurzame mobiliteit

- Het accent voor duurzame mobiliteit komt vooral te liggen bij het voorlichting geven over duurzame vormen van vervoer, zoals elektrisch vervoer.

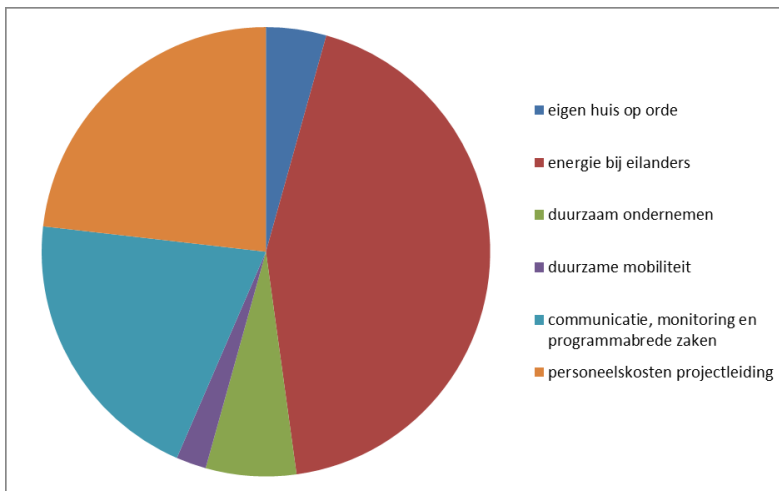
## Algemeen

- We bereiden ons voor op de Regionale Energiestrategie (RES). Onderdeel van is het formuleren van de ambities rond de opwek van duurzame energie (zie energie bij eilanders)
- We zijn begonnen met de voorbereiding van de Warmtetransitievissie, dat doen we zoveel mogelijk samen met de andere Waddeneilanden.
- We besteden ruim aandacht aan communicatie. Daarom hebben we een communicatieplan opgesteld en hierop extra capaciteit aangetrokken

## Financieel

In de gemeentelijke begroting is een structureel budget van € 174.000 opgenomen voor duurzaamheid. Voor de jaren 2020-2022 heeft de raad een extra bedrag van €215.000 ter beschikking gesteld. De rijksuitkering voor de RRE is eenmalig voor 2020 en begin 2021.

In onderstaande figuur is de verdeling van de raming over de programmalijnen weergegeven.



## Overzicht boekingen programma 2019

2019 was een opstartjaar voor het programma. In onderstaande figuur is de verdeling van de kosten over de diverse posten weergegeven. De totale uitgaven bedroegen 198.000.

